ւորում է և շատ կարելի է, որ հանգուցեալ Լուի Դը-Ժիրարդէնի ընտրողները այժմ նրա համար ձայն կը տան աւելի յարմարաւոր կանդիդատ չունենալու պատճառով: Այդպիսի գործը անբաւականութիւն կը պատճառէ կառավարութեանը և հասարակական կարծիքին և այդ պատճառով հասկանալի է, որ հանրապետական մամուլը խիստ կրիտիկայի է ենթարկում նրանց ցանկութիւնները և ձգտումները: Ներվէ իր «Soleil» լրագրի մէջ յայտնում է այն միտքը, թէ կոմս Շամբորի օրինաւոր իրաւունքները ժողովրդական վկայութեան պէտք չունեն, թէ նրանք բարձր են ժողովրդական պատահական ցանկութիւններից և որոշւում են ոչ թէ փոփոխական տեօրիաներով, այլ ժառանգութեան անփոփոխ օրէնքի ուժով: Հանրապետականները համաձայնում են այդ տեսակէտի հետ և խորհուրդ են տալիս օրինականներին յաջորդաբար վարուել, այսինքն՝ չը ցանկանալ ժողովրդական քուէներ իրանց կանդիդատների համար, հանգիստ թողնել ժողովրդական ամեն տեսակ ցանկութիւնները և բաւականանալ իրանց օրինաւոր իրաւունքներով, որոնք Աստուածային ամենազօր տեօրետիկական նշանակութիւն ունին: Կոմս Շամբոր իսկապէս պէտք է չը ցանկանայ, որ պատգամաւորների ժողովի մէջ շատ կուսակիցներ ունենայ. երբև Ֆրանսիայի օրինաւոր թագաւոր նա պէտք է չը սպասէ, որ Ֆրանսիան նրան հրաւիրէ և կամ ֆրանսիական ժողովուրդը հաստատէ նրա իրաւունքները: Իւրաքանչիւր րոպէ նա կարող է վճռել, որ հասել է իր ժամանակը և որ ժամանակ է մտնել փարիզ իր նախորդների երկրում օրինաւոր կարգեր մտցնելու համար: Այսպէս են խօսում միապետական ընկերութիւնների քարոզողները և դրանով աւելի էլ թեթևացնում են իրանց հակառակորդների դրութիւնը: Հանրապետականների համար աւելի հեշտ է ընդդիմադրել կոմս Շամբորին, քան թէ փարիզի կոմսին, որի կուսակիցները սահմանադրական միապետութիւն էին ցանկանում: Քանի որ Բուրբոնների տան այդ երկու ճիւղերը ընտանեկան համաձայնութիւն կայացրին, սահմանադրական միապետականները միացան հանրապետականների հետ:

ՆԱՄԱԿ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻՑ

—

Բերլին, 11 մայիսի

Այստեղ նորութիւնները միշտ նոյն են մնում. իշխան Բիսմարկ իր պառաւ ուղեղովը ամեն օր նոր բան է հնարում. Այժմ նրան զբաղեցնում է այն միտքը թէ ինչպէս անի որ տեղափոխի Րայխստագը Բերլինից մի այլ քաղաք: Ի՞նչ է այս նոր հնարած մտքի նպատակը,— ոչ ոք հասկանալ չէ կարող: Բայց անկասկած հետևանքը այն կը լինի, որ մինիստրները անդադար երկաթուղիների վրա պիտի ընկած լինեն, եթէ ուզենան թէ Րայխստագի մէջ երևալ, թէ կայսրին ներկայանալ.

Լրագիրներում արդէն զանազան քաղաքների անուններ են տալիս, ուր գուցէ պիտի գումարուի Րայխստագը: Ի հարկէ Բիսմարկի կուսակիցները այդ նոր միտքն էլ շատ խելացի են համարում, թէև իրանք չը գիտեն ինչու. կամ գուցէ համակրում են այն հետևանքին, որին անշուշտ կը հասցնի այդ միջոցը, այն է պարլամենտարիզմի ուժը և յարգանքը կոտրելու. Արդէն վաղուց է, որ պահպանողականները աղաղակում են թէ, պարլամենտարիզմը, ազգային ներկայացուցութիւնը՝ յիմար բաներ են, թէ երկիրը շատ աւելի երջանիկ կը լինէր, շատ աւելի մեծ բարօրութեան կը հասնէր առանց սահմանադրութեան, առանց պարլամենտական սիստեմայի, և այլ սրա նման խելօք բաներ....

Ինչ և իցէ զարմանալի ժամանակ է և այստեղ, կարծեմ, շարունակում են արագ քայլերով ընթանալ յետադիմութեան ճանապարհի վրա:

Ֆրանսիական լրագրութիւնը շատ մեծ ուշադրութեամբ հետևում է Գերմանիայի գործերին: Բայց և այստեղ սաստիկ հետաքրքրւում են Ֆրանսիայի գործերով: Այստեղի մամուլը լի է տեղեկութիւններով Տունիսի արշաւանքի վերաբերութեամբ և համակրում է, ըստ երևոյթին, Ֆրանսիայի այս ձեռնարկած պատերազմին: Ի՞նչի են համակրում,— այդ, ի հարկէ, զանազան պատճառներ ունի: Միամիտները, որոնք այնքան իդէալական հայեացքներ ունեն, որ մտածում են մարդկութեան ընդհանուր շահերի վրա, այն պատճառով են ուրախանում, ի հարկէ, որ Ֆրանսիան իր պատերազմով և գուցէ Տունիսը միացնելով իր պետութեան իշխանութեանը, քաղաքակրթիչ դեր է կատարում: Ուրիշները ուրախ են միայն այն պատճառով, որ Ֆրանսիան, որ նրանց աչքում Գերմանիայի ամենավտանգաւոր թշնամի է, իր ուժերը գործ է դնում մի հեռաւոր պատերազմի վրա, որտեղ սպառում է իր այն ուժերի մի մասը, որոնք կարող էին վտանգաւոր լինել հարևան երկիրներին: Ասում են, մինչև անգամ, իբր թէ իշխան Բիսմարկ նորերումս մի ֆրանսիացի գեներալին իր համակրութիւն է յայտնել Ֆրանսիայի վերջին քաղաքականութեան մասին Տունիսի վերաբերութեամբ և աւելացրել է՝ «Ֆրանսիան, ըստ երևոյթին, պահանջ ունի տաս տարին գոնէ մի անգամ պատերազմ վարել և ուրախալի է որ նա այս անգամ ընտրել է մի հեռաւոր երկիր, փոխանակ իր ուժերը գործ դնելու հարևաններին անհանգստացնելու համար:»

Կանցլէրի քաղաքականութեանն են վերաբերում, որ այս տարի գաղթականութիւնը Գերմանիայից դէպի հիւսիսային և հարաւային Ամերիկա այնքան մեծ թիւի է հասնում, ինչպիսին դեռ երբէք հասած չէր: Նոր հարկեր նեղացնում են ժողովուրդը, որ առանց դրան էլ շատ և շատ աղքատ է, արդիւնագործութիւնը բոլորովին ընկած դրութեան մէջ է, աշխատանք և ուրեմն վաստակ չը կայ, իսկ հարկերը, թէ գիւղացու և թէ քաղաքացու վրա, անդադար աւելանում են. Հովանաւորող մաքսը (Schutzzoll) քանդում է գործարանները և աշխատաւորների դասը, որոնք այժմ զգում են թէ ամեն բան թանգացել է և մի և նոյն ժամանակ աշխատանքը ոչինչ չէ տալիս: Ընդհանուր յօգնածութիւն է տիրում: Զարմանալի չէ, ուրեմն, որ գաղթականութիւնը զարհուրելի ընդարձակութիւն է ստանում: Ամեն կողմից երևում են ագէնտներ, որոնք շահաւէտ պայմաններով առաջարկում են բանւոր դասի մարդկանց տանել նրանց Ամերիկա: Այսպէս նորերումս երևեցան գործակատարներ, որոնք հրաւիրում են գաղթել դէպի Արգենտինիա (Լա Պլատա) հանրապետութիւնը:

Հակահրէական շարժումը, ինչպէս երևում է, սկսում է հանգարտուել, եթէ միայն նորից ու նոր ուժով չը վառուի: Անկասկած այստեղ պատրաստ են պախարակել այն բարբարոսութիւնները, որոնք այս րոպէիս կատարւում են Ռուսաստանում հրէաների դէմ. բայց հարցնող լինի ինչով է զանազանւում այստեղի հակահրէական շարժումը Ռուսաստանի շարժումից: Ռուսաստանում գոնէ ուղղակի սպանում են, ոչնչացնում են, թալանում են. ժողովուրդը, ամբոխը պարզ ցոյց է տալիս ինչ որ է, իսկ այստեղ լուսաւորուած դասակարգին, ինտելիգենցիային պատկանող մարդիկ, քաղաքակրթութեան դրօշակը բարձրացրած՝ պահանջում են զրկել ամեն իրաւունքներից իրանց համաքաղաքացիներին:

Դա չէ՞ նշանակում արդեօք կեանքից զրկել.... միայն թէ, ինչպէս առածն ասում է, խեղդելու համար այստեղ glacé ձեռնոցներն են հագնում....

Այստեղի համալսարանական երիտասարդութեան մէջ առարկաների ճիւղերի ուսումնասիրութեան վերաբերութեամբ մի փոփոխութիւն է նշմարւում: Մի ժամանակ չափազանց շատ էր բնական գիտութիւնների ուսումնասիրութեանը իրանց նուիրող երիտասարդների թիւը, ի հարկէ մեծ մասամբ վարժապետներ դառնալու նպատակով, իսկ այժմ երևում է թէ վարժապետների աւելորդը կայ և համալսարան նոր մտնողները նախապատւում են կամ լեզուագիտութեամբ պարապելու, ժամանակով ուսուցչութիւն անելու նպատակով, կամ իրաւաբանութիւն են սովորում, որպէս զի կարողանան պետական ծառայութիւնը մտնել:

Անդրէաս Արծրունի

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—«С. Петер. Вѣд.» լրագիրը հաղորդում է որ Դերվիշ-փաշա աքսորից Պրիզրէնից բոլոր յունական քահանաներին:

—«Միջազգային հեռագրական» ընկերութիւնը հաղորդում է որ Մարսէլում ժողովուրդը հաւաքուելով ռուս հիւպատոսի տան առջև աղմկալի բողոք արաւ, որովհետև փարիզում արգելւեցաւ այն միտինգ, որով փարիզի արմատական կուսակցութիւնը պէտք է բողոքէր Գէսէ Գելֆման թագաւորասպան կնոջ մահւան դատապարտելու դէմ:

—«Polit. Corresp.» Վիէննայի լրագիրը ասում է որ հազիւ թէ կարող է աջողուել Ռուսաստանից առաջարկուած կոնֆէրէնցիան բոլոր երկիրների յեղափոխականներին զսպելու համար: Ռուսաստանը մոռանում է, ասում է գերմանական թերթը, որ բացի գուցէ Գերմանիայից, եւրոպական բոլոր միացած պետութիւնների գոյութիւնը յեղափոխութեան ծնունդ է. Անգլիա, Իտալիա, Ֆրանսիա, Սպանիա, Աւստրիա, Շվէյցարիա, մինչև անգամ Պորտուգալիա,—բոլորն էլ յեղափոխութեան զաւակներ են և հազիւ թէ նրանք կը գործեն այն սկզբունքի դէմ, որ նրանց պետական գոյութիւն է տուել: Բայց գիժ անհատները, որոնք կարող են փորձ փորձել թագաւորներին կամ մասնաւոր անձերին սպանել, ամեն տեղ լինում են և ամեն տեղ նրանք խստութեամբ պատժւում են: Նիհիլիստների հարցը, աւելացնում է թերթը, Ռուսաստանի համար պէտք է ներքին, ազգային հարց համարուի և ոչ թէ միջազգային, ուրեմն նա կարող է այդ տեսակների դէմ ներգործել իր սեփական և ոչ թէ միջազգային միջոցներով:

—Կ. Պօլսի մէջ հրատարակուող ֆրանսիական «Stamboul» լրագիրը ասում է, «Վանից ստացուած թղթակցութիւնը և Թէրջիման-Էֆքեար լրագրում տպուած, հաստատում է այն լուրը որ Թիւրք տեղական իշխանութիւնը բռնի կերպով խլում է զէնքեր հայերից և զինաւորում է քիւրդերին: Քիւրդերը անվտանգ շրջում են քաղաքներում և գիւղերում, ոտքից մինչև գլուխը զինաւորուած և թղթակիցը աւելացնում է որ անգլիական և ռուսաց կոնսուլները Վանի մէջ բողոքեցին արդէն այդ անարդարութեան դէմ:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 մայիսի: „Правит. Вѣстн.“ լրագրում տպուած է ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրի շրջաբերականը ուսումնարանական շրջանների հոգաբարձուներին ուղղուած, որ հրաւիրում է միացնել բոլոր ջանքերը համախոհ ծառայութեան համար ազգային կրթութեան գործին: «Голосъ» հաղորդում է որ Զաբալկանսկի պրոսպէկտի վրա գտնուած է մի գաղտնի տպարան, չորս պուդ դինամիտ, ճայթող գործիքներ և ռումբեր: Այսօր կատարւեցաւ պրինց Օլդէնբուրգսկու մարմնի թաղման հանդէսը Սերգիևսկի անապատի մէջ, ներկայութեամբ Թագաւոր կայսրի, բարձրագոյն անձերի և հերցոգ Օլդէնբուրգսկու:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 մայիսի: Այսօր 11 ժամին առաւօտեան նորին կայսերական բարձրութիւն մեծ իշխան Միխայէլ Նիկոլայեվիչ ուղևորվեց դէպի Թիֆլիս:

ՑԻՒՐԻԽ, 8 մայիսի: Ցիւրիխի կանտօնում 30,000 ստորագրութիւններ են հաւաքուած, որոնք բողոքում են սօցիալիստների կոնգրէսի կայանալու դէմ Ցիւրիխ քաղաքում: Բայց չը նայելով այդ բողոքին, սօցիալիստները վճռել են այնուամենայնիւ կայացնել կոնգրէս Ցիւրիխում, ունենալով իրանց մասնաժողով Ժընէվի մէջ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 10 մայիսի: Պաշտօնական հաղորդութիւն: Ռուսաց կայսերական հաւատարմատար Պէկինի մէջ ստացաւ մինիստրից, մայիսի 3-ին, մի հաղորդութիւն, որով յայտնւում է որ չինական կայսրը վաւերացրեց մարկիզ Ցզէնգի ձեռքով ներկայացրած դաշնագիրը: „Голосъ“ լրագիրը հաղորդում է որ Գատչինոյի պալատում կը ներկայանայ հրէաների կողմից մի պատգամաւորութիւն Գինցբուրգի առաջնորդութեամբ: Նորերումս կալանաւորւեցաւ մի կին, որի բնակարանի մէջ գտնւեցաւ տպարան, դինամիտ և ճայթող գործիքներ: Նա մասնակից է յայտնւում Սաշկա Ենժինէրի, որ ական էր փորել Խերսոնի գանձարանի տակ և ստացել է գողացած փողերից 10,000 րուբլ:

ՄՈՍԿՎԱ, 8 մայիսի: Բարձրագոյն թոյլտւութեամբ կը տօնվի Պիրագովի յօբելեանը և այդ պատճառով համալսարանի խորհուրդը կազմել է մի մասնաժողով Տիխոնրավով ռէկտորի նախագահութեամբ, որին և պէտք է դիմեն այն անձինք և հիմնարկութիւններ, որոնք կը ցանկանան մասնակցել յօբելեանի տօնախմբութեան:

ՓԱՐԻԶ, 8 մայիսի: Մատէրի մօտ ճակատամարտ եղաւ, որի մէջ ֆրանսիացիները կորցրին վեց մարդ սպանված, իսկ կրումիրները մեծ կորուստներ կրեցին և ստիպւեցան փախչել: Ֆրանսիացիները մտան Մատէր:

ԼՕՆԴՕՆ, 8 մայիս: Միրվից հեռագրում են, որ Միրվի բոլոր առաջնորդները ստորագրեցին մի խնդիրք Անգլիայի հետ պաշտպանողական և յարձակողական դաշն կապելու համար և ուղարկեցին այդ խնդիրքը բրիտանական դեսպանին Թէհրանի մէջ:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 8 մայիսի: Երէկվայ օրը յունթիւրքաց մասնաժողովի կայացած նիստին վճռւեցան այն միջոցները որոնք պիտի գործ դրվեն յոյներին զիջանելու նահանգները մաքրելու համար: Զիջանող երկիրը բաժանուած է վեց մասերի վրա: Լարիսա, որ կազմում է առաջին մասը, պէտք է յանձնուի մի ամիս, կոնվենցիայի վաւերացնելուց յետոյ. Տրիկալօ,—երկրորդ մասը, Կարդիցա,—երրորդը, Եղասէնոյի մի մաս,—չորրորդը Արտա,—հինգերորդ մասը պէտք է յանձնուած լինի երկու ամիս կոնվենցիայից վաւերացնելուց յետոյ, Վոլօ,—վեցերորդ մասը պէտք է յանձնուի աւելի ուշ, բայց դեռ ժամանակը որոշուած չէ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 մայիսի: Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 96 ր. 75 կ., երկրորդ 94 ր., երրորդ 94 ր. 50½ կ., չորրորդ 93 ր. 87 կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 224 ր. 50 կ., երկրորդ 217 ր. 50 կ., արևելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 92 ր. 87 կ., երկրորդ 93 ր., 12 կ., երրորդ 93 ր. 12 կ., ոսկի 8 ր. 9 կ.: Ռուսաց 1 րուբլ Լօնդօնի վրա արժէ 24,28 պէնս, ռուսաց 100 ր. Համբուրգի վրա արժէ 208 մարկ., Փարիզի վրա արժէ 256 ֆրանկ: Բօրսայի տրամադրութիւնը հանդարտ է.

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է. ծըծիչ մեքենաներ 1 ր., ԲԱԺԱԿՆԵՐ 12 կ., ՋՐԱՄԱՆՆԵՐ 50 կ., հրացաններ 20—100 ր., ՄԱՏՈՒՑԱՐԱՆՆԵՐ 5 կ. մինչև 5 ր., ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ 5—50 ր., ժիլետներ 75 կ., վարտիկներ 4 ր., ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ ր. տղամարդկերանց 14 ր., ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ 1 րուբլ, մակինտօշներ 6 ր., հին պօրտվէյն և խերես 1 ր. 20 կ. շիշը, կոնիակ առաջին տեսակի 1 ր. 75 կ., ՊԻԿՈՒԼԻ 50 կ., թէյամաններ 25 կ., ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ԹԷՅ 1 ր. 40 կ. առանց թղթի: Ծախվում են ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ: ԱԼԲՕՄՆԵՐ շատ էժան: 11—15